

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ

Απόσπασμα από το βιβλίο «Πόσο επίκαιρη είναι η Αθηναϊκή Δημοκρατία σήμερα;», της Jacqueline De Romilly.

Α. Απόσπασμα από την Εισαγωγή

*Είναι δύσκολο να είσαι νέος σήμερα. Να πιστεύεις σε ένα κόσμο και μία Κοινωνία όπου η λέξη **κρίση** ακούγεται πιο συχνά από ποτέ άλλοτε. Κρίση των θεσμών, κρίση εμπιστοσύνης, κρίση του εκπαιδευτικού μας συστήματος*

Οι απανταχού εσαχολόγοι συναγωνίζονται σε φονικές φράσεις για να προβλέψουν το τέλος του πολιτικού μας συστήματος, την παρακμή του πολιτισμού μας, τις τελευταίες στιγμές της κοινωνικής μας συνοχής. Μπροστά σε αυτή την κατάσταση, η παραίτηση μιας γενιάς που εγκαταλείπει την πολιτική διαμάχη και τις κάλπες, που παραδίδεται στην απελπισία και ενίοτε στη βία, είναι σχεδόν δικαιολογημένη.

«Τι να κάνουμε;» Το ερώτημα αυτό που έθεσε ο Λένιν τον περασμένο αιώνα αξίζει να επανέλθει στο προσκήνιο.

Μια επανάσταση;
Να τα παρατήσουμε;

Όχι. Η διέξοδος από αυτήν την κρίση βρίσκεται στον εαυτό μας, εκεί πρέπει να την αναζητήσουμε, θαμμένη στο συλλογικό μας φαντασιακό και στην ιστορία μας: Μόνον εάν ξανασμίξουμε με την αρχή της δημοκρατίας μας καθατή, εάν ξαναβρούμε το θάρρος των πρώτων βημάτων, θα μπορούσε να ανακάμψει η κοινωνία μας που σήμερα νοσεί.....

B. Απόσπασμα από το κεφάλαιο: Συμπεράσματα – Ενάντια στη σημερινή απογοήτευση[1] **Fabrice Amedeo.**

Για να επιστρέψουμε στη Αθήνα, εξηγήσατε ότι ο ενθουσιασμός αυτός ήταν συνδεδεμένος με το γεγονός ότι οι Αθηναίοι αισθάνονταν ότι ανακαλύπτουν τη Δημοκρατία, ότι βρίσκονται σε ένα ξεκίνημα. Αυτό σημαίνει ότι η δική μας Δημοκρατία φτάνει στο τέλος του δρόμου; Δεν θα έπρεπε να εφεύρουμε κάτι άλλο;

Jacqueline De Romilly.

Να εφεύρουμε; Ίσως μάλλον να ανανεώσουμε και να προσαρμόσουμε. Όλη η προσπάθεια μας σε αυτό το βιβλίο νομίζω ότι αναζητά όχι τους θεσμούς που πρέπει να τροποποιηθούν, αλλά το δημιουργικό πνεύμα που πρέπει να αναβιώσουμε για να αποκτήσουμε μια πιο ζωντανή Δημοκρατία, στην οποία όλοι θα μπορούν να συμμετέχουν καλύτερα. Εδώ ακόμη, το γενικό πνεύμα φαίνεται ότι μετρά περισσότερο από συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις. Η Δημοκρατία υιοθετήθηκε εδώ τη στιγμή της Γαλλικής επανάστασης και γνώρισε πολλά σκαμπανεβάσματα. Δεν είναι λοιπόν και πολύς καιρός που λειτουργεί στη χώρα μας. Αλλά τώρα που υπάρχει η Ευρώπη και που πρέπει να δημιουργήσουμε μια Δημοκρατία σύμφωνα με τα διαφορετικά καθεστάτα, τώρα είναι η στιγμή για μια δημιουργική προσπάθεια!

Fabrice Amedeo.

Με την Ευρώπη βρισκόμαστε στη αρχή μιας ανθρώπινης και πολιτικής περιπέτειας και παρ' όλα αυτά δεν έχουμε αυτόν τον ενθουσιασμό που είχαν οι Αθηναίοι όταν δημιούργησαν τη Δημοκρατία; Υπάρχει κάτι που δεν λειτουργεί πλέον;

Jacqueline De Romilly.

Ναι, ακριβώς έτσι είναι. Δεν νομίζω ότι στην καθημερινή ζωή των Γάλλων, η ανησυχία τους είναι πως πάει η δημοκρατία στην Πολωνία και ότι αυτός είναι λόγος στενοχώριας ή χαράς. Νομίζω ότι η απογοήτευση μας προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο που εφαρμόζουμε τη δημοκρατία σε χώρες πιο μεγάλες από την Αθήνα και λόγω των δυσκολιών επικοινωνίας που εδραιώνονται μεταξύ των κυβερνώντων και των κυβερνωμένων. Αυτό που λείπει και αυτό που αποθαρρύνει, είναι ότι αυτή τη στιγμή στη χώρα μας οι πολίτες δεν έχουν την αίσθηση ότι είναι υπεύθυνοι, ούτε σίγουροι για το μέλλον, ούτε καλά πληροφορημένοι. Διαισθάνονται ότι η πολιτική είναι κάτι που λειτουργεί έξω από αυτούς. Αυτός είναι νομίζω ο σημαντικότερος λόγος της απογοήτευσης, γιατί διαφορετικά για ποιον λόγο ζουν, αν όχι για να εξασφαλίσουν τη ρουτίνα τους: την απαραίτητη τροφή, την ασφάλεια, την άνεση και τις διακοπές;

Ο υλισμός επεκτείνεται πολύ καλύτερα όταν δεν υπάρχει πια δεσμός μεταξύ ατόμου και συλλογικότητας.

Νομίζω ότι σε αυτό το σημείο θίγουμε κάτι βασικό. Θα έπρεπε στην παιδεία στην πληροφόρηση, μέσω του τύπου, η ανησυχία μας να μην είναι πόσες καταστροφές να αναγγέλλονται και πόσα εγκλήματα να αναφέρονται, αλλά να μεταδώσουμε μια τονωτική ορμή και να ξαναγοητεύσουμε τον κόσμο. Εμείς, οι καθηγητές των κλασικών γραμμάτων μπορούμε να ξαναγοητεύσουμε τον κόσμο με τα κείμενα και δεν είναι πιθανό να μας πείσετε ότι αυτό δεν μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες, όπως ισχυρίζονται ορισμένοι.

Στο κείμενο που παραλείπεται, η συγγραφέας αναφέρει και τεκμηριώνει, τη χαρά και την περηφάνια που είχαν οι Αθηναίοι για τη δημοκρατία τους, για την ομορφιά της ζωής και την ομορφιά της φύσης της Αττικής.

Μου φαίνεται ότι η αναφορά όλης αυτής της ομορφιάς θα αρκούσε για να απομακρύνουμε την απογοήτευση που οι Έλληνες δεν γνωρίζουν προφανώς και που εμείς προσπαθούμε να ξεχάσουμε.

Αυτό δεν είναι πραγματικά το συμπέρασμα στη συνομιλία μας. Αλλά θα έπρεπε, νομίζω, όλος ο κόσμος να βάλει το χέρι του: τα άτομα, οι σύλλογοι, ο τύπος, οι ίδιοι οι πολιτικοί. Οι δημοκρατικές αξίες έλαμψαν στα ελληνικά κείμενα που στολίζονται με ομορφιά και έχουμε ήδη κάποια παραδείγματα· αυτά όλοι μαζί μπορούμε να τα αναβιώσουμε. Να τα αναβιώσουμε, να ζήσουμε εκ νέου, να εξελιχθούμε, να ακμάσουμε. Όλα τα πρακτικά προβλήματα θα ήταν λοιπόν εύκολο να λυθούν με ομόνοια και αξιοπρέπεια. Πιστεύω ακράδαντα ότι αυτό είναι εφικτό και δεν θα ήταν τόσο άσχημα, τι λέτε και σεις;

Fabrice Amedeo.

«Δεν θα ήταν άσχημα». Η διατύπωση σας είναι αρκετά μετριοφρων.

Jacqueline De Romilly.

Μην σας ξεγελά αυτή η φαινομενική μετριοφροσύνη. Πιστεύω απόλυτα ότι είναι δυνατόν και αυτό θα ήταν ένα θαύμα.

Δημοσθένης Κυριαζής

(Πηγή: www.dd-democracy.gr)

[1] Το βιβλίο αυτό, που έχει ως υπότιτλο «Συνομιλίες με τον Fabrice Amedeo», είναι ένα διάλογος μεταξύ της **Jacqueline De Romilly** και του δημοσιογράφου της Figaro **Fabrice Amedeo**.

Το βιβλίο «Πόσο επίκαιρη είναι η Αθηναϊκή Δημοκρατία σήμερα;» της **Jacqueline De Romilly**, Κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΡΜΗΣ ΕΠΕ, σε μετάφραση Ελένης Οικονόμου.

Η **Jacqueline De Romilly**, μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας, είναι εξέχουσα Ελληνίστρια της σύγχρονης εποχής, που ανάλωσε τη ζωή της στη μελέτη των κειμένων της αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Εξέδωσε περισσότερα από είκοσι βιβλία με θέματα, τα κλασικά κείμενα, τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό και την αρχαιοελληνική Δημοκρατία.

